

Beweging als Warming-up voor Re-integratie
(Zutphen en Lochem)

Zelfredzaamheid als opstap naar werk

Resultaten & cijfers van re-integratietrajecten, ook in de interviews voor deze brochure wordt er steeds naar gevraagd. In Zutphen werd de vraag meteen gepareerd. In de aanpak van langdurige werkloosheid draait het al jaren om cijfers, maar hoe succesvol is dat geweest? “Wij richten ons op zelfredzaamheid van onze inwoners, op meedoen in de samenleving. Als mensen er klaar voor zijn, komt die baan ook wel.”

De gemeenten Zutphen en Lochem hebben hun uitvoerende taken op het gebied van werk, inkomen en participatie gebundeld in een uitvoerende instantie: Het Plein. Inwoners van beide gemeenten kunnen daar terecht voor vragen en begeleiding op het gebied van werk en inkomen. Ook is er het Wmo-loket gevestigd. Beweging als Warming-up voor Re-integratie (BWR), uitgevoerd door Ergo Control, wordt aangeboden aan inwoners van Zutphen en Lochem die een grote afstand tot de arbeidsmarkt hebben. Dat betekent dat zij in ieder geval langer dan een jaar

een bijstandsuitkering hebben. Het Plein is de centrale plek in het programma, daarnaast volgen de deelnemers een sportief programma bij verschillende verenigingen in Zutphen.

Meedoen is de eerste stap

Annika Bramer is BWR-docent en begeleidt groepen van 15 deelnemers gedurende een 16-weeks beweegprogramma. Een tijdspanne waarin ze deelnemers ziet veranderen: “Er is een continue instroom van deelnemers. Als iemand werk vindt of om een andere reden stopt, komt er een nieuwe deelnemer bij. Mensen die voor het eerst komen, doen dat

A person wearing a blue tracksuit is performing a forward bend stretch on a grassy field. They are bending over with their hands reaching towards their feet. The background shows a blurred green field and trees.

“Eerst komen ze nog met tegenzin, maar na een paar weken worden de meesten enthousiast”

vaak met tegenzin. Na een paar weken zijn de meesten over de drempel en worden ze enthousiast. Dat heeft het voordeel dat zij nieuwe deelnemers, die geen zin hebben in het programma, positief beïnvloeden.”

Veel deelnemers zijn op hun hoede als ze geselecteerd worden voor het programma, vertelt Erwin Lankhorst, operationeel directeur van Ergo Control. “Dat is ook niet zo vreemd. Veel langdurig werklozen leven al langere tijd in een isolement.” Het BWR-programma is er op gericht mensen uit dat isolement te halen en weer te betrekken bij de samenleving. Bramer: “Daar is samen bewegen heel geschikt voor. Op dinsdag is er fitness bij een fitness centrum. Op vrijdag gaan we sporten bij verenigingen in Zutphen, steeds een maand lang bij één ver-

Ondoenlijke rekensommen

Of het programma mensen naar de arbeidsmarkt brengt, hoeveel en hoe snel, wat het kost en wat de gemeente uiteindelijk bespaart, is zonder meer interessant. Maar Het Plein ziet het project veel breder dan dat vertelt Bert van der Laan, adviseur bij Het Plein. Het is zelfs ondoenlijk om volledige en transparante cijfers boven tafel te krijgen. Want wat neem je allemaal mee in de berekening? Van der Laan legt uit: “De doelgroep van BWR zijn mensen die vaak meer problemen hebben dan alleen werkloosheid. Isolement, schulden, fysieke of psychische problemen. Het is zelfs niet altijd duidelijk of werkloosheid een oorzaak of een gevolg is. We hebben een deelnemer gehad die heel moeilijk liep, en door het project weer zin kreeg in bewegen en een actiever leven. Hoe

“Mensen hebben vaak meer problemen, het is niet altijd duidelijk of werkloosheid een oorzaak of een gevolg is”

eniging. Zo leren de deelnemers verschillende sporten en clubs kennen. Als mensen samen actief zijn, zie je dat er een vertrouwensband ontstaat doordat ze ook met elkaar praten. Van het opgebouwde vertrouwen in dit traject profiteert de klantmanager ook weer. Er komt van alles naar boven, waar je wat mee kunt in een eventueel vervolgtraject.”

maak je hier een kosten/batenanalyse van? Misschien belandt ze nu niet in een rolstoel, of over vijf jaar in een zorginstelling. Maar dat weet je niet, en dus kun je dat niet berekenen. Wij richten ons op zelfredzaamheid bij onze inwoners, op meedoen in de samenleving. Als mensen er klaar voor zijn, komt die baan ook wel.”

Zutphense vergezichten

WMO, Participatiewet, er komt nogal wat af op gemeenten het komende jaar. Wil je welzijn, zorg en meedoen met de maatschappij goed aanpakken, dan moet je als gemeente breed kijken denkt Van der Laan. “Dus niet allemaal losse projectjes, maar een integrale visie en uitvoering van het beleid. Daar hebben we de sportverenigingen bij nodig, want langs die weg bereik je misschien wel 75% van de inwoners. Niet alleen de leden, maar ook het gezin, opa en oma, de burens en vrienden die komen supporteren.” BWR is een mooi voorbeeld van samenwerking. Sportverenigingen worden ingezet als instrument om, samen met Ergo Control en re-integratiebureau 2Work, mensen uit de bijstand in beweging te krijgen. En uiteindelijk misschien wel naar werk. Die samenwerking zou nog veel verder kunnen gaan denkt Van der Laan, want idealiter grijpt in een gemeente alles in elkaar en is iedereen betrokken. Zo ziet Joop Vreman het ook, voorzitter van FC Zutphen, waarin ‘FC’ staat voor – niet onbelangrijk – ‘fusieclub’. FC Zutphen is een van de verenigingen waar de deelnemers aan BWR op vrijdag sporten. Vreman: “Verschillende voetbalverenigingen in Zutphen hebben in 2006 het besluit genomen om te fuseren. We realiseerden ons dat je veel breder naar sport moet kijken dan die enkele uurtjes sport bij de club in de week. Als je wilt samenwerken met gemeenten en bedrijven, moet een je een serieuze gesprekspartner zijn. Op dit moment zoeken we de samenwerking met nog veel meer sportverenigingen, en met andere clubs. Dat heeft voor

de gemeente en voor bedrijven het voordeel dat ze één aanspreekpunt hebben, en niet steeds opnieuw met een kleine partij om tafel moeten om iets geregeld te krijgen. Bovendien is de continuïteit veel beter gewaarborgd. Omgekeerd kunnen wij vragen: wat zit erin voor ons?”

Gemeente als één groot collectief

FC Zutphen is een van de verenigingen die haar accommodatie beschikbaar stelt aan BWR. Nieuwe accommodatie die enkele jaren geleden gebouwd is met hulp van werklozen. Zij konden op deze manier aan het werk blijven en ervaring opdoen. Vreman ziet nog veel meer mogelijkheden. “Wij hebben vrijwilligers nodig, de gemeente zoekt werkervaringsplekken, bedrijven hebben stageplaatsen beschikbaar. Door samen te werken leer je elkaar kennen en wordt het veel makkelijker om dingen voor elkaar te krijgen.” Lankhorst van Ergo Control onderschrijft dat. “Met een groot collectief kun je veel beter afspraken maken, accommodatie efficiënt gebruiken en inwoners van omliggende wijken bij activiteiten betrekken. Zo komen mensen letterlijk en figuurlijk in beweging. En dat laatste is echt belangrijk. Mensen met een uitkering krijgen vaak al rond hun 50e de eerste lichamelijke klachten. Voor mensen die werken of anderszins in beweging zijn, komt dat pas veel later, rond hun 70e. Bewegen, en dat kan ook vrijwilligerswerk zijn, is een uitstekend middel tegen allerlei klachten. Het mooie is: in tegenstelling tot de meeste pilletjes zijn er geen bijwerkingen.”

Zelfredzaamheid, hoe organiseer je dat?

Een gemeente is een gemeenschap, daar wil Het Plein naar toe. “Samenwerking komt tot stand omdat je elkaar kent”, zegt Van der Laan. “Dan weet je elkaar te vinden als dat nodig is. De WMO gaat over algemene en individuele voorzieningen voor de burgers. De individuele voorzieningen zijn maatwerk, en die zijn veel kostbaarder. Het is effectiever en goedkoper wanneer je je budget kunt inzetten voor algemene voorzieningen waar veel meer mensen van profiteren. En dat kan wanneer je mensen uit hun isolement weet te halen en als groep – wijk, leden van een vereniging – kunt bereiken.”

Lankhorst wil nog verder gaan: “Een groep mensen die begeleiding nodig heeft, kun je ook inzetten voor vrijwilligerswerk. Bijvoorbeeld het groenonderhoud bij sportvelden. As ze actiever worden, hebben ze meestal minder begeleiding nodig. Deze groep kan veel meer dan ze zelf vaak denken.”

Daar ziet Vreman van FC Zutphen nog wel een hobbeltje. Als verenigingen steeds meer taken overnemen van de overheid, mag daar ook wel iets tegenover staan. “We willen meer zijn dan een voetbalvereniging, maar als dat ons geld gaat kosten, gaan leden protesteren. De huur van sportaccommodaties is al flink gestegen en de contributie moet daardoor omhoog. Dat is moeilijk te verkopen als we er allemaal taken bij krijgen.”

Van der Laan ziet veel mogelijkheden en kansen in Zutphen en Lochem. “Binnenkort verschijnt een beleidsnotitie over dit onder-

werp, hoe bewegen en zelfredzaamheid er in de praktijk uit moet zien. Wat er nu allemaal gebeurt is een verkenning, we delen ervaringen en leren daarvan. Maar het is goed dat we met elkaar ontdekken waar we heen willen en hoe we dit kunnen aanpakken.”

“Wanneer je als gemeente en sportclubs samenwerkt, wordt het veel makkelijker om dingen voor elkaar te krijgen”

gen en leren daarvan. Maar het is goed dat we met elkaar ontdekken waar we heen willen en hoe we dit kunnen aanpakken.”

Samenvatting

Beweging als Warming-up voor Re-integratie (BWR) is een 16-weeks programma waarin beweging (Ergo Control) en begeleiding door een re-integratiebureau (2Work) centraal staan. Deelnemers gaan meer bewegen, oa in een fitnesscentrum en bij lokale sportverenigingen.

Doelgroep

Inwoners van Zutphen en Lochem die langer dan een jaar een bijstandsuitkering hebben en die een grote afstand hebben tot de arbeidsmarkt.

Doel

Zelfredzaamheid vergroten bij deze doelgroep. Deze mensen betrekken bij de samenleving. In de toekomst mogelijk ook werk. Maar dat is een volgende stap, na dit traject.

Resultaten

Doel is zelfredzaamheid vergroten en mensen betrekken bij de samenleving, als eerste stap naar werk. Dit laat zich moeilijk uitdrukken in cijfers.